

Sipoo Kivimäki Suunnitellun maanläjitys- ja kiviaineksen ottoalueen arkeologinen inventointi 2023

Timo Jussila

Tilaaaja: Sitowise Oy

Sisältö

Perustiedot	2
Kartat	3
Inventointi	4
Lähteet	5
Kuvia	6

Kansikuva: Alueen koilliskulmasta lounaaseen.

Perustiedot

Alue: Suunniteltu kiviaineksen otto ja maanlajitysalue Nikkilän ja Kulloon välisellä metsä-alueella, Porvoon rajan tuntumassa, kantatie 148 eteläpuolella.

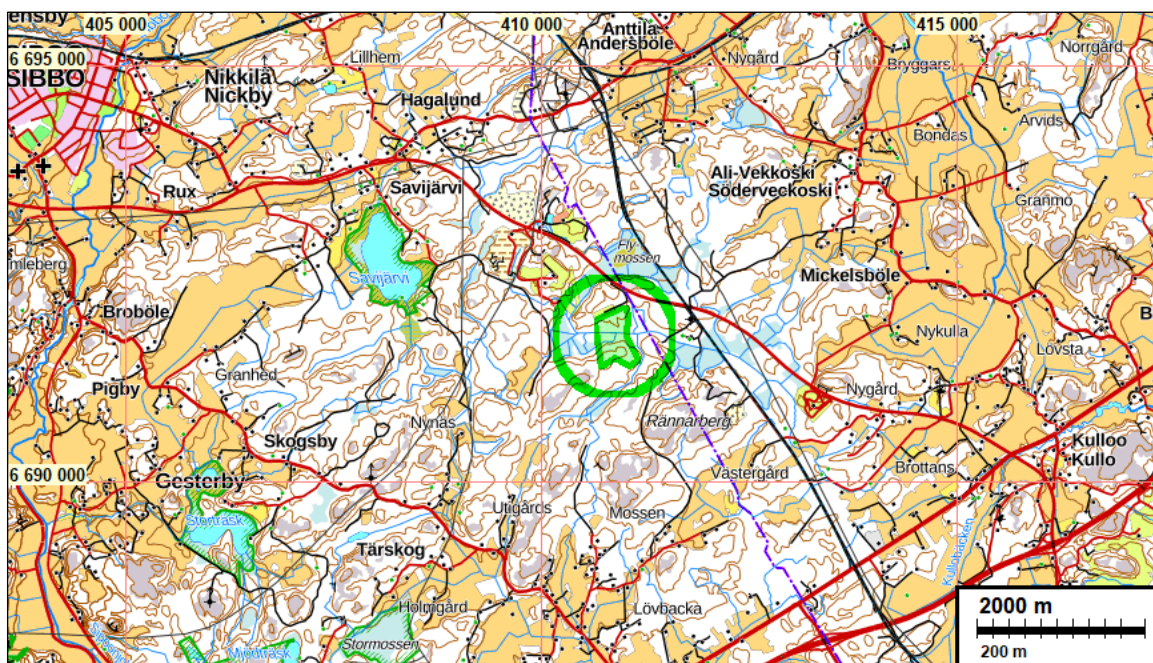
Tarkoitus: Selvittää alueen muinaisjäännökset ja muut arkeologiset kohteet.

Maastotyö: 18.8.2023

Tilaaja: Sitowise Oy.

Tekijät: Timo Jussila

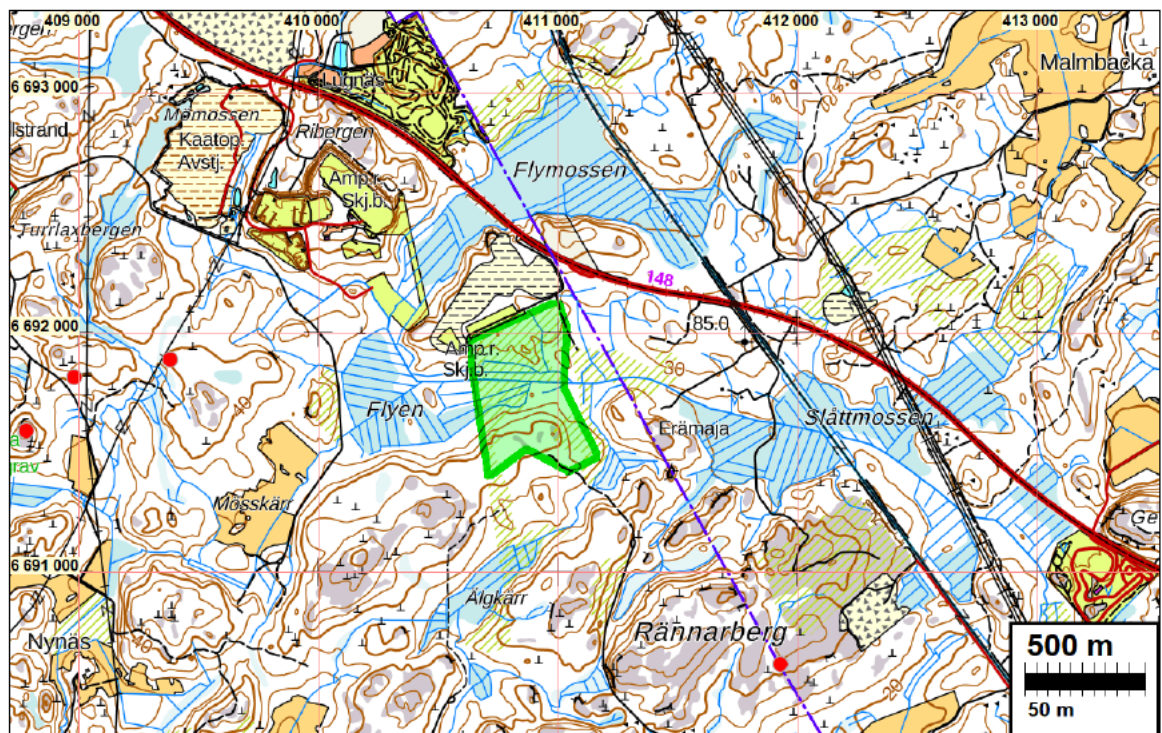
Tulokset Alueelta ja sen läheisyydestä ei tunnettu muinaisjäännöksiä. Lähimmät ovat raja-merkkejä alueelta runsaan kilometrin länteen ja etelä-kaakkoon. Alueella ei ole ollut historiallisella ajalla asutusta. Alue sijoittuu muinaisen Itämeren mesoliittisen kivikauden korkeustasoille. Maastossa havainto-olosuhteet olivat erittäin hyvät. Alueella ei havaittu mitään esihistoriaan tai muuhun arkeologiseen suojelukohteeseen viittaavaa. Alueella ei ole muinaisjäännöksiä eikä muita suojeltavaksi arvioitavia arkeologisia kohteita.

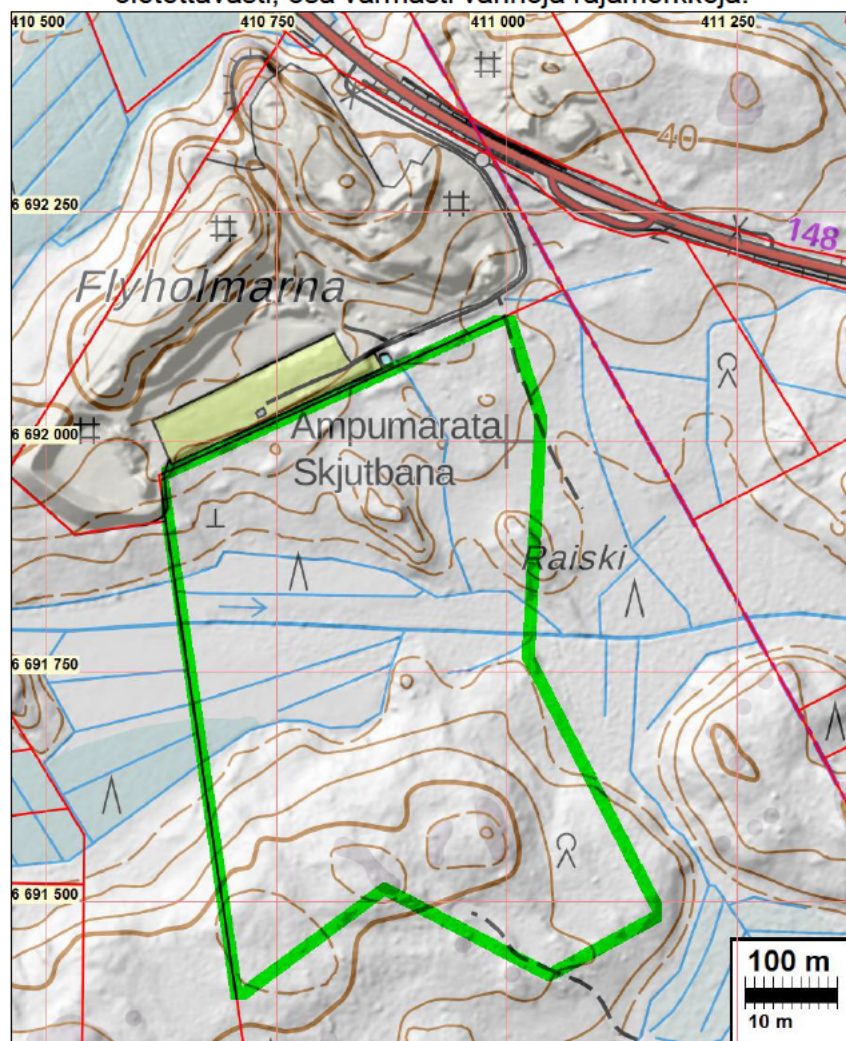
Tutkimusalue vihreällä, vihreän ympyrän sisällä.

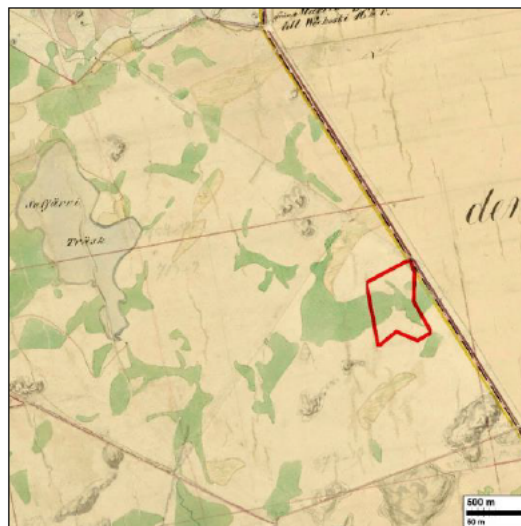
Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 12/2023. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 12/2024. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja tallessa Mikrolahti Oy:n palvelimella ja sen varmuuskopioilla (kaikki fyysisesti Suomessa).

Kartat

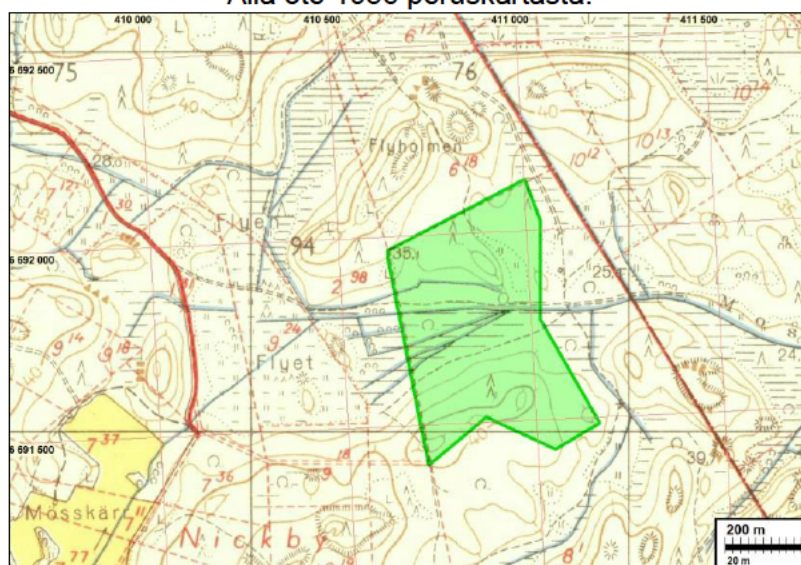
Tutkimusalue vihreällä. Lähialueen muinaisjäännökset punasin palloin - kaikki kivirakenteita, osa oletettavasti, osa varmasti vanhoja rajamerkkejä.

Ote 1767 isojakokartasta (konseptiversio) ja oikealla sen perusteella v. 1840 tehdystä Sipoon pitäjänkartasta, jossa kohdalla ei ole myöhempiä päälle piirroksia, Alue on tyhjä. Suo on niissä merkitty verotuksellisesti niittymaaksi.

Alla ote 1956 peruskartasta.

Inventointi

Sipoon itärajan tuntumaan, kantatien 148 (Öljytie) eteläpuolelle on suunnitteilla kiviaineksen otto ja maanläjitysalue. Hankkeen YVA-konsultti Sitowise Oy tilasi alueen arkeologisen inventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Inventoinnin maastotyön teki Timo Jussila 18.8.2023 työn kannalta hyvissä havainnointiolosuhteissa.

Alue sijaitsee ampumaradan eteläpuolella, Porvoon rajan tuntumassa, mutta ei kuitenkaan siihen ulottuen. Alueen laajuus on 24,6 hehtaaria. Alueella ei tiettävästi ole aiemmin muinaisjäänköksiä inventoitu. Alue sijoittuu 27 - 42,5 m korkeustasojen välille. Alueen keskellä on alavampi,

ojitettu suometsä, laakso n. 27 m tasolla, jonka eteläpuolella rinne nousee 40-42,5 m tasolle ja pohjoispuolella 35 m tasolle. Muinaisen Itämeren rantatasot ovat ulottuneet alueelle mesoliittisella kivikaudella, noin 7900-5000 eKr. aikavälillä. Korkeustasojen puolesta alueella voisi siten sijaita rantasidonnaista kivikautta.

Alue on maaperältään hienoaineksista moreenia noin 27,5 – 32,5 m tasoilla, ylempänä hiekkamoreenia. Alueen keskellä oleva eteläinen niemeke on maaperältään vähäkivistä hiekkaa, muualla hiekkamoreeni on kivisempää ja paikoin hyvin kivistä. Alueella on kivikauden asuinpaikalle sopivaa maaperää ja maastoa.

Alue kuuluu Nikkilän kylään. Historiallisella ajalla alueella ja sen liepeillä ei ole ollut kiinteää asutusta koskaan. Vanhoilla kartoilla 1600-luvulta nykypäivään alue on tyhjä, ainoana ihmistoimintana, mahdollisen suoniityn lisäksi, on tämän vuosituhannen alussa alueen pohjoispuolelle rakennettu ampumarata.

Maanmittauslaitoksen 5 p/m2 laserkeilausaineistosta eri asetuksin laadituissa rinnevarjosteissa ei alueella erotu mitään arkeologisesti kiinnostavaa. Suon pohjoispuoleinen alue oli kokonaan hakattu ja maaperä laikutettu. Eteläpuolella suuri osa alueesta oli myös hakattu ja laikutettu, osin vanhaa, tiheävesakkoista hakkuuaukkoa. Topografisesti kivikaudelle sopivat maastot olivat laikutetut ja maaperä hyvin esillä ja tarkasteltavissa. Havainnointimahdollisuudet olivat siis poikkeuksellisen hyvät. Pohjoispuolella katsoin laikut lähes kattavasti, eteläpuolella harvemmin,rinteen alaosasta ja laelta, jossa maaperä kivistä. Missään en havainnut mitään merkkejä esihistoriasta – ei ollut löytöjä, palaneita kiviä eikä palomaata tai muuta kulttuurikerrokseksi arveltavaa maan värjäymää. Kivikauden ihmiset eivät siis ole aikanaan havainneet hiekkarantoja kivisten rantojen välissä tai jos ovat, niin eivät niitä kuitenkaan ole kelpuuttaneet asuinsijoiksi. En havainnut alueella myöskään historiallisen ajan muinaisjäännöksiin viittaavia rakenteita.

Alueella ei siis ole muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavaksi katsottavia arkeologisia jäännöksiä.

30.12.2023

Timo Jussila

Lähteet

Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineisto, L4321C1_2 ja 5.laz.

Peruskartta 2043 11, 1952, 1956 ja 1991. Maanmittauslaitos.

Senaatinkartta 1873, VIII 32. Maanmittauslaitos.

Sipoon pitäjänkartta 1840. Maanmittauslaitos.

Tuntematon 1600-luvun loppu – 1700 luvun alku: Charta öfver Sibbo Sockn. Maanmittauslaitos.

Westermarck P, 1767: Charta öfver Saijärvi Gårds och Nickbys Ägor belägne i Sibbo Sockn Borgå härad och Nylands Lähn. Maanmittauslaitos.

Kuvia

Alueen keskellä, laakson pohjoispuolella olevan harjanteen lakea eteläkaakkoon, oikealla etelään.

Em. harjanteelta etelään, lounaaseen ...

ja länteen sekä pohjoiseen, jossa taustalla ampumaradan rakenteita.

Liite maastossa katsotut alueet.

Violetilla on merkitty ne alueet mitkä voi tulkita tarkasti katsotuksi eli tarkastetuksi (riippuen termin määritelmästä – termillä ei ole yleistä eikä standardoitua määritystä, joten ”tarkastettu alue” käsite on subjektiivinen). Näkyvyys alueella oli hyvä, joten katse ulottui kauas, paitsi eteläosan vesakossa. Koko alue on tarkastettu laserkeilausaineiston, maastokarttojen ja ilmakuvien avulla. Kartta on tehty museoviranomaisten hallinnolliseen käyttöön.

